بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وحده ، و الصلاه والسلام على من لا نبي بعده . . . .و بعد :

نوێژ کردن ڕاوەستانی موسڵمانە لە بەرامبەر خوای پەروەردگار و بەرز ڕاگرتنی بە سوجدە بۆ بردن و پاڕانەوە ، لەگەڵ ئەوەشدا جوانترین گفتوگۆیە لەنێوان بەندەی موسڵمان و خوای پەروەردگار .

بەڵام بەداخەوە زۆربەی موسڵمانان بەتایبەت لاوان پێچەوانەی ئەم ئایەتە پیرۆزە بونەتەوە کە خواری پەروەردگار ئەفەرموێ : (يَـا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ) (سورة الأعراف: ٣١)

زانایان سەبارەت بە (عِنْدَ كُلِّ مَـسْجِدٍ) ئەڵێن واتە : لە هەموو نوێژێکدا .

ئەگەر دیقەت بکەین ئەبینین زۆرێك لە لاوان کە ئیشێکی هەبێ یان فەرمانبەری فەرمانگەیەك بێ یان فێرخواز بێ بەیانی زوو هەڵدەسێ سەرقاڵی خۆ گۆڕین و خۆجوانکردنەوەیە ، ڕەنگە چەن ڕەنگێك تاقی بکاتەوە بۆ ئەوەی ئەو ڕەنگە هەڵبژێرێ لەگەڵ پێڵاوەکانی بگونجێ ، ڕەنگە هێندە دوا بکەوێ فریای خواردنی نانی بەیانی نەکەوێ ، هەموو ئەمانەیش لەپێناو چی ؟ لەپێناو ئەوەی خەڵکی نەڵێن بێ زەوقە ، نازانێ جل لەبەر بکات ، دواکەوتوە ... هتد . لەولایشەوە ئاگای لەخۆی نیە کە بوەتە هۆی توڕەبوونی پەروەردگار . ڕەنگە بپرسن چۆن خۆ جوان کردنەوە ئەبێتە هۆی توڕەبونی پەروەردگار ؟ خۆ ئیسلام دینی پاك و خاوێنی و جوانیە ؟ ئەڵێم ڕاست ئەکەن ، بەڵام ئاخۆ ئەو کاتانەش کە ئەبنە میوانی پەروەردگار و نوێژ ئەکەن بەهەمان شێوە خۆتان ئەڕازێننەوە ؟ نەخێر بەڵکو زۆرێك لەم ڕۆژگارە هەرکە گەیشتە ماڵەوە جلەکانی دەرەوەی زوو ئەگۆڕێ لەترسی ئەوەی لەکاتی نوێژکردن ئوتوەکەی تێك نەچێ ، لە بەرامبەردا جلێکی سادە لەبەر ئەکات کە تەنانەت شەرم ئەکات پێوەی بچێتە دەرەوە بۆ شت کڕین . باشە لەخۆت بپرسە خوای پەروەردگار شایستەیە لەکاتی ڕۆیشتن بۆ ماڵەکەی یان لەکاتی گفتوگۆ کردنت لەگەڵیا خۆت برازێنیتەوە ، یان خۆ ڕازاندنەوە بۆ خەڵکی ؟

هەرگیز لەگەڵ ئەوەدا نیم موسڵمان واز لە خۆ جوانکردنەوە بهێنێت ، بەڵکو هانیان ئەدەم بەردەوام جلی باش لەبەر بکەن و پاك و خاوێن بن بەڵام لە سنوری شەرعی خوا تێنەپەڕێ . کەچی بەداخەوە ئەو جل و بەرگەی زۆرێك لە موسڵمانان لە کاتی نوێژکردن لەبەری ئەکەن ، شەرم ئەکەن پێوەی بچنە بازاڕ شەرم ئەکەن پێوەی بچنە شایی و ئاهەنگ و میوانی ، شەرم ئەکەن پێوەی سەردانی هاوڕێکانیان بکەن ، بەڵام شەرم ناکەن و لەئاست پەروەردگاریان بەو جلەوە ڕائەوەستن و ئەشیانەوێ پەروەردگار لێیان توڕەنەبێ ، مەترسی دارترین جلیش لاوان گیرۆدەی بونە و لە نوێژ کردن لەبەری ئەکەن جلی وەرزشی یە وەك (تراکسوت و فانیلەی یاری و شۆرت و سێ چارەك) کە زۆرێك لە زانایان نوێژکردن بەم جلانەوە بە بەتاڵ ئەزانن . ئەم جلانە چەند مەترسیەکیان هەیە لەسەر نوێژی موسڵمان :

١ - تراکسۆت و سێ چارەك دەبنە هۆی دەرکەوتنی عەورەتی موسڵمان ، هەربۆیە زانایانی هاوچەرخ تەنانەت مەرجیان داناوە بۆ نوێژ کردن بە پانتۆڵیشەوە کە دەبێ (فراوان بێ و لەسەروی قاپ دان بێ و کراسەکەش بدرێ بەسەریا لەترسی دەرکەوتنی عەورەت) کەواتە حوکمی تراکسۆت قورسترە .

٢ - هێمای تیپەکان لەسەر جلە وەرزشیەکان بە گشتی یان خاچە (صليب) یان (وێنەی گیاندار)ە یان (ووشەی ناشیاو) وەك ووشەی (NIKE) کە زانایان ئەڵێن نوێژکردن پێوەی دروست نیە . هەموو جلە وەرزشیەکانیش هێمای (NIKE) یان پێوەیە

٣ - جلە وەرزشیەکان یان ووشەی (NIKE)ی پێوەیە یان ئەم هێمایە (٤٣) کە مەبەست پێی (NIKE) ە ، (NIKE) یش واتە : **خوای سەرکەوتنی ڕۆمانەکان** ، ئەمەش هاوەڵ بڕیاردانە بۆ خوای پەروەردگار ، کەچی زۆرێك لەکاتی نوێژەکانیان لەبەری ئەکەن .

٤ - نوێژکردن بە جلی وەرزشی بە بچوك ڕوانینە بۆ نوێژ و پێچەوانە کردنەوەی ئەم ئایەتەیە : (يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُـلِّ مَسْجِدٍ) (سورة الأعراف:٣١) کە فەرمانی داخوازی (أمر)ی تیایە .

٥ - جلە وەرزشیەکان دەبنە هۆی سەرقاڵ کردنی چواردەور لە نوێژەکانیان چونکە ڕەنگە تۆ جلی یاریزانێك لەبەر بکەی هەموو ئەوانەی خۆشیان ئەوێ و ئەوانەش ڕقیان لێیەتی بە ڕوانینیان بۆ ئەو جلە سەرقاڵ ئەبن و بیریان ئەکەوێتە لای ئەو یاریزانە و نوێژەکانیان بە ناتەواوی و کەم و کورییەوە ئەنجام ئەدەن ، چونکە بیریان لای فانیلەی ئەو یاریزانەیە کە تۆ لەبەرت کردوە ، لەم حاڵەتەشدا تۆ هۆکاری ئەو تاوانەی .

هەروەها سەبارەت بە جلی وەرزشی زانای پایەبەرز (صـالح بـن فوزان الفوزان) لە وەڵامی پرسیارێك سەبارەت بەو کەسانەی جلی وەرزشی لەبەر ئەکەن فەرمووی : موسڵمان بۆی نیە ئەو جۆرە جلانە لەبەر بکات کە وێنەی گیانداری پێوە بێت . وە ئەگەر ئەو وێنانە تایبەت بێت بە بێ باوەڕانەوە ئەوا کارەکە ترسناکتر و توند ترە چونکە بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستیان . ئاشکرایشە خاچ (صليب) و (NIKE) تایبەتە بە بێ باوەڕانەوە .

هەروەها سەبارەت بەم جلانە لیژنەی هەمیشەیی فەتوا دان ئەڵێن : نابێت بە جلێکەوە نوێژ بکرێت کە وێنەی گیاندار (مرۆڤ و ئاژەڵ و پەلەوەر) ی پێوە بێ ، وەنابێ لە کاتەکانی تریش لەبەر بکرێت .

ئەگەر دیقەتی جلی یانە وەرزشیەکانی تۆپی پێ بدەی دەبینیت زۆرێکیان وێنەی مرۆڤی پێوەیە وەك (یانەی ئەیاکس) یان وێنەی گیاندار وەك (یانەی ڕۆما) ... هتد .

کەواتە ئەگەر وێنەی گیاندار و ناوی یاریزان ڕێگە پێنەدراو بێت ئەوا وێنەی خاچ مەترسیدارترە ، هەر لەم بارەیەوە لە بوخاری هاتووە لە پێغەمبەری خواوە ئەگێڕنەوە کەوا : لم يكن يتـرك فـي بيته شيئا فيه تصاليب إلا نقضه والتصليب صور الصليب ، غايه المرام / ١٤٢ (التصليب واتە وێنەی خاچ)

هەروەها تراکسۆتەکان ٣ مەترسی گەورەی تیایە :

یەکەم / ئاشکرایە تراکسۆتەکان زۆر تەسکن : ئەمەش لەکاتی نوێژ و لە ڕکوع و سجودەکاندا ئەبێتە هۆی دەرکەوتنی عەورەت ،

ئاشكرایشە یەكێك لە مەرجەكانی نوێژی وەرگیراو ئەوەیە خاوەنەكەی خۆی بپارێزێ لە دەركەوتنی عەورەتی ، بۆیە ناچار كاكی نوێژگەر لەبەر تەسكی تراكسۆتەكەی و لەترسی دەركەوتنی عەورەتی سجودو ركوعەكانی تەواو ناكات بەمەش تاوانبار ئەبێ و خوای پەروەردگار سەیری نوێژەكەی ناكات هەروەك پێغەمبەری خوا ئەفەرموێت : لا ینظر الله عز وجل إلى صلاة عبد لا یقیم صلبه بین ركوعها وسجودها " .

هەروەها ئەم جۆرە كەسانە پێغەمبەری خوا ﷺ بە(دز) ناویان ئەبات . وەك ئەفەرموێ : دز ترین خەڵكی ئەوانەن كە دزی لە نوێژەكانیان ئەكەن . فەرمویان چۆن ئەی پێغەمبەری خوا ؟ فەرموی : نە ڕكوعی بە تەواوی دەكاو نە سجودی .

هەروەها ابو هریرە رضي الله عنه فەرمویەتی : كەسی وا هەیە شەست ساڵ نوێژ ئەكات كەچی تەنها نوێژێكی لێی وەرناگیرێ ، پرسیان چۆن ؟ فەرموی : نەڕكوعی بەتەواوی دەكاو نەسجودی و نە وەستانی و نە خشوعی .

دووەم / تراكسۆتەكان شۆڕن و لە خواروی قاپدانی كاكی نوێژگەرەوەن ، بۆ ئەمەش خوای پەروەردگار بەڵێنی داوە بەو كەسانەی كە جلەكانیان لە خواروی قاپدانیانەوەیە كە سزایەكی سەختیان بدات هەروەك پێغەمبەری خوا ﷺ ئەفەرموێت : ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ "... الْمُسْبِلُ . واتە : سێ جۆر كەس هەن خوای پەروەردگار لە قیامەتدا نە قسەیان لەگەڵ ئەكات و نە سەیریان دەكات و نە لە تاوانیش پاكیان دەكاتەوە ، وە سزایەكی سەختیشیان بۆ هەیە لەوانەش : كەسێك جلەكەی لە خواروی قاپ دانیەوە بێت .

سێ یەم / تراكسۆت لەو جۆرە جلانە نیە كە خوای پەروەردگار فەرمانی پێ كردوە لە نوێژەكانمان خۆمانی پێ برازێنینەوە وەك لەو ئایەتەی سەرەوە خستمانە ڕوی ، كەچی كاكی نوێژگەر بە مەبەستی ڕەزامەندی پەروەردگار نوێژ ئەكات بەڵام لە لایەكی ترەوە سەرپێچی ئەو فەرمانەی پەروەردگار ئەكات كە فەرمانی پێ ئەكات بە جلێكی شایستەوە نوێژەكانی ئەنجام بدات . لێرەدا حەق وایە هەموو

موسڵمانان لەخۆیان بپرسن ئاخۆ هیچ خاچ پەرست و بێباوەڕێك ئامادەیە لەكاتی نوێژ كردنی تایبەت بەخۆیان جلێك لەبەر بكات كە (لا إله إلا الله)ی پێوە بێت یان ناوی (الله) یان (محمد) یان وێنەی (كعبة) و(مزگەوت) یان هەر دروشمێك لە دروشمەكانی ئیسلامی پێوە بێت ؟؟

نەخێر لەبەری ناكەن بەڵكو بە هەموو هێز و توانایانەوە دژایەتی دروشمەكانی ئیسلام ئەكەن و هەوڵ ئەدەن لە پێش چاو خەڵكی چەواشەیان بكەن . كەواتە موسڵمانی بەڕێز ئاگەدار بە لە كاتی نوێژەكانت و لە كاتەكانی تریشت دروشمی بێباوەڕان لەبەر مەكە ، مەهێڵە دروشمی دوژمنانی خوا لەسەر جلەكانت بێ ، ئەگەر خوا و پێغەمبەرەكەیت خۆش ئەوێ لەكاتی نوێژەكانت ئاگات لە جلەكانت بێ . جلێك لەبەر بكە شایستەی ئەو زاتە بێ سوژدەی بۆ ئەبەی ، جلێك لەبەر بكە وێنە و ناو و دروشمی بێ باوەڕانی پێوە نەبێ . پاشان خوای پەروەردگار ئەفەرموێ: ﴿ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنكَرِ ﴾ (العنكبوت : ٤٥)

واتە : بە ڕاستی نوێژ بەرهەڵستی مرۆڤە لە كاری خراپ و ناپەسەند و تاوان .

كەواتە كوا نوێژی كەسێك بەرهەڵستی ئەكات لە كاری خراپ و ناپەسەند و تاوان لەكاتێكدا نوێژ بە جلێكەوە بكات وێنە و دروشمی كافران و بێباوەڕان و دوژمنانی خوا و پێغەمبەرەكەی پێوە بێت ؟!! یان نوێژ بە جلێكەوە بكات عەورەتی دەربخاو ناشەرعی بێت .

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

www.ba8.org ماڵپەڕی بەهەشت

مەترسی جلە وەرزشیەكان لەسەر قبوڵ نەبونی نوێژەكانمان

ئامادەكردنی

هاوار عبدالله

پێداچونەوەی

مامۆستا عدنان بارام

چاپی دووەم

www.ba8.org